

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobce: **R. T.**, nar. X, st. přísl. X,
adresa pro doručování X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 3. 2021, č. j. OAM-861/ZA-ZA04-VL11-2020,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím rozhodl, že opakovaná žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany ze dne 15. 12. 2020 je nepřipustná dle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), a řízení o žádosti dle § 25 písm. i) zákona o azylu zastavil, neboť žalobce neuvedl žádnou novou skutečnost oproti své předchozí žádosti a v zemi původu žalobce nedošlo od doby posouzení předchozí žádosti k žádné zásadní změně obecné bezpečnostní či politické situace.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce včasnou žalobu. Namítá četná porušení zákonných ustanovení, která však pro neprovázanost s konkrétními okolnostmi věci nepředstavují žalobní body. Ani naprosto obecné výtky žalobce nejsou žalobními body, a není je proto nutné shrnovat.
3. Konkrétněji žalobce namítá, že žalovaný pochybil tím, že s žalobcem neprovedl pohovor o žádosti o mezinárodní ochranu, v němž by mohl žalobce dostatečně předeštit své azylové důvody. Poskytnutí údajů k žádosti nemůže dle žalobce provedení pohovoru nahradit.
4. Žalobce shrnuje, že starosta městské části mu jako podnikateli nařídil provést rekonstrukci budovy v majetku města. To žalobce odmítl, načež následovaly kontroly a stupňující tlak, který vedl žalobce k ukončení podnikání. Starosta městské části má značnou politickou moc a může např. zajistit, aby byl žalobce zadržen a uvězněn nebo mu bylo znemožněno vycestovat. Dle žalobce žalovaný pochybil tím, že se nebezpečím vážné újmy ze strany starosty městské části vůbec nezabýval.
5. Pronásledování a vážná újma hrozí žalobci v případě návratu i za to, že podal v zahraničí žádost o mezinárodní ochranu. Pokud státní orgány zjistí, že žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu, půjde do vězení. Informace Ministerstva zahraničí ze dne 19. 5. 2020 uvádí, že uzbecké státní orgány aktivně zjišťují, zda občané požádali o mezinárodní ochranu v zahraničí. Pokud by z toho nevyvozovaly žádné důsledky, nemělo by smysl, aby tuto informaci vůbec zjišťovaly. Žalobce odkazuje na judikaturu, podle níž správní orgány musí v pochybnostech shromáždit všechny důkazy a postupovat ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. Je zřejmé, že žalovaný nedokáže přesvědčivě vyloučit, že žalobci v zemi původu vážná újma hrozí. K dokreslení situace žalobce odkazuje na zprávu organizace Human Rights Watch o událostech roku 2020, podle níž politický systém Uzbekistánu je nadále autoritářský, mnoho reformních slibů zůstalo nesplněných, dochází k mučení a nelidskému zacházení ve věznicích a novináři a aktivisté jsou pronásledováni. Skutečnost, že žalobci hrozí pronásledování již za samotné podání žádosti o mezinárodní ochranu, měla být posouzena jako nová skutečnost. Žalobce proto navrhuje, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

6. Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že žalobce k důvodům podané opakované žádosti o mezinárodní ochranu sdělil, že o udělení mezinárodní ochrany žádá ze stejných důvodů jako v minulé žádosti o mezinárodní ochranu. Sdělil, že zde jeho dcera studuje, přijela sem i jeho manželka a v jejich městě zůstal stejný starosta, se kterým měl problém. Těmito důvody se žalovaný zabýval již v rozhodnutí o první žádosti ze dne 29. 3. 2019 (žalobu proti rozhodnutí zamítl Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 24. 6. 2020, č. j. 2 Az 22/2019 – 42, kasační stížnost žalobce odmítl Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 25. 11. 2020, č. j. 8 Azs 243/2020 – 25). Hlavním smyslem a účelem institutu opakované žádosti je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele a které žadatel nemohl uplatnit nikoli vlastní vinou během předchozího řízení. Zpravidla se přitom může jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času, tj. změna situace v zemi původu nebo změna poměrů ve vztahu k osobě

žadatele. K ničemu takovému v případě žalobce nedošlo. Žalovaný proto navrhuje, aby soud žalobu zamítl.

7. K vyjádření žalovaného podal žalobce repliku. V ní uvádí, že žalovaný nijak nereaguje na námitky, že s ním nebyl proveden pohovor a novou azylově relevantní skutečností je již samotné podání žádosti, za což žalobci hrozí pronásledování. Žalovaný nepoužil v řízení žádné nové zdroje o situaci v zemi původu, uzbecký režim nestanovil, jak bude zacházeno s osobami, které se v minulosti dopustily porušení předpisů ohledně cestování. Žalobce se obává § 223 trestního zákoníku Uzbekistánu, podle něhož za trestný čin „nezákonný odchod do zahraničí“ hrozí pachateli pokuta nebo trest odnětí svobody na 3 až 5 let, v případě přitěžujících okolností až na 10 let. Žalobce má nadále strach z jednání starosty, což žalovaný účelově bagatelizuje.

IV. Posouzení věci krajským soudem

8. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.). Za splnění podmínek § 51 s. ř. s. rozhodl soud bez jednání.
9. Žaloba **není** důvodná.
10. Podle § 25 písm. i) zákona o azylu se řízení zastaví, *jestliže je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřipustná*. Podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu platí, že *žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřipustná, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou ministerstvo posoudilo jako nepřipustnou podle § 11a odst. 1*.
11. Podle § 11a odst. 1 zákona o azylu *podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které*
 - a) *nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a*
 - b) *svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu brozí vážná újma podle § 14a*.
12. Obecně platí, že „*odůvodnění správního rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřipustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany musí vždy obsahovat zdůvodněný závěr správního orgánu o tom, že 1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany*“ (rozsudek rozšířeného senátu ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 – 96, č. 2642/2012 Sb. NSS).
13. Aby bylo možné přijmout opakovanou žádost k věcnému posouzení, musí mít nové skutečnosti nebo zjištění určitou přidanou hodnotu a kvalitu oproti předchozí žádosti o udělení mezinárodní ochrany; to respektuje též relevantní judikatura k opakovaným žádostem o mezinárodní ochranu – viz zejm. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65, který svůj závěr formuloval do právní věty: „*Hlavním smyslem a účelem možnosti podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany je*

postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit hmotněprávní postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího pravomocně ukončeného řízení. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění těchto podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu této nové žádosti, jenž může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí.“ V tomto rozsudku soud dále uvedl, že „zpravidla se přitom může jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času a jako takové lze připomenout zejména změnu situace v zemi původu nebo změnu poměrů ve vztahu k osobě žadatele, např. udělení azylu matce nezletilé žadatelky, jejíž žádost již byla pravomocně zamítnuta“. Zdůraznil současně, že věcné projednání opakované žádosti je výjimkou, „kterou je třeba vykládat restriktivně tak, aby byl respektován jeden ze základních principů rozhodování ve veřejném právu, a sice princip právní jistoty, jehož výrazem je i překážka věci pravomocně rozhodnuté.“ (srov. též usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 1. 2020, č. j. 5 Azs 199/2019 – 27).

14. Z podkladů založených ve správním spise k první žádosti vyplývá, že žalobce podal na území České republiky první žádost o mezinárodní ochranu dne 14. 9. 2018. V pohovoru uvedl, že starosta a lidé ze zastupitelstva jej nutili, aby za své peníze udělal něco pro město, např. opravil střechu a fasádu jedné budovy. Vyhrožovali mu, posílali prověrky z finančního úřadu a další prověrky, a proto ukončil podnikání a zemi opustil. Dále uvedl, že v zemi původu by si nemohl najít práci a v ČR musí finančně podporovat studium dcery. O první žádosti rozhodl žalovaný rozhodnutím ze dne 29. 3. 2019. Žalobu proti tomuto rozhodnutí zamítl Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 24. 6. 2020, č. j. 2 Az 22/2019 – 42, kasační stížnost žalobce odmítl Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 25. 11. 2020, č. j. 8 Azs 243/2020 – 25, které nabylo právní moci dne 1. 12. 2020.
15. Dne 15. 12. 2020 podal žalobce opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Při poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že žádá ze stejných důvodů jako v minulé žádosti. Dcera zde studuje, přijela sem i manželka, v jejich městě zůstal stejný starosta, se kterým měl žalobce problém. Ve vlasti již nic nemá, v ČR je již 4 roky a chce zde zůstat i nadále.
16. Je proto nesporné, že žalobce v opakované žádosti uvádí stejné důvody jako v první žádosti – obavu ze starosty a vůli žít s rodinou v ČR. V opakované žádosti žalobce nic nového neuvedl. K problémům žalobce se starostou se žalovaný vyjádřil již v rozhodnutí o první žádosti o mezinárodní ochranu, jeho závěry byly přezkoumány i v řízení před správními soudy. Žalovaný proto neměl povinnost se touto skutečností opakovaně zabývat a namítaného pochybení se proto nedopustil.
17. Žalovaný nepochybil ani tím, že v nynějším řízení s žalobcem neprovedl pohovor dle § 23 zákona o azylu. Otázkou povinnosti provést pohovor v řízení o opakované žádosti o mezinárodní ochranu se zabýval zevrubně Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 9. 2017, č. j. 6 Azs 66/2017 – 49. Dospěl k závěru, že „zákon o azylu nevyžaduje v případech opakovaných žádostí provedení pohovoru, pokud pohovor není nezbytný ke zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. V případě opakovaných žádostí má žadatel možnost písemně předložit tvrzené nové skutečnosti, dále může uvést důležité okolnosti případu již během poskytnutí údajů k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany.“ V některých případech opakovaných žádostí může být v důsledku zvláštních okolností nezbytné ústní pohovor

provést, např. v případě zranitelného žadatele, který o provedení pohovoru výslovně požádá. Případ žalobce však žádná taková specifika nevykazuje, žalobce provedení pohovoru nežádal a při poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu výslovně uvedl, že žádá ze stejných důvodů jako v minulé žádosti.

18. Co se týče situace do Uzbekistánu se navrátilých žadatelů o mezinárodní ochranu, i tou se žalovaný v rozhodnutí o první žádosti o mezinárodní ochranu zabýval. Na základě informací Ministerstva zahraničních věcí konstatoval, že státní orgány při návratu sledují tzv. nepřátele režimu, ostatní migranti úřady obvykle nezajímají. Informace o sledování občanů, kteří podali žádost o mezinárodní ochranu v zahraničí, aktuálně nejsou, dle aktuální legislativy žádný postih či nebezpečí nehrozí. To odpovídá i judikatuře Nejvyššího správního soudu ve vztahu k Uzbekistánu, z níž vyplývá, že *„jakkoliv je Uzbekistán obecně hodnocen jako nesvobodná země s výraznými nedostatky v oblasti politických práv a občanských svobod, po nástupu prezidenta Mirzijojeva k moci v září roku 2016 došlo v zemi k jistému uvolnění, a to i ve vztahu ke kritikům režimu a osobám podezřelým z extremismu. Uzbecké zákony poskytují svobodu vnitřního pohybu, zahraničního cestování, emigrace a repatriace, omezenou pouze požadavkem tzv. výjezdních víz pro vycestování mimo území Společenství nezávislých států. Ačkoliv vláda pohyb svých občanů poměrně bedlivě sleduje, ekonomičtí migranti ani neúspěšní žadatelé o mezinárodní ochranu obvykle nečelí po návratu do Uzbekistánu problémům ze strany státních orgánů. V případě dlouhodobého pobytu občanů v zahraničí lze v praxi očekávat pouze potíže těchto osob při vydání nového výjezdního povolení v budoucnu.“* (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 10. 2018, č. j. 6 Azs 291/2018 – 25).
19. Žalovaný byl zároveň povinen zabývat se tím, zda došlo v mezidobí k zásadní negativní změně politické, bezpečnostní, či institucionální situace, která by vyžadovala opětovné meritorní posouzení důvodů žádosti o mezinárodní ochranu. K tomu konstatoval, že k žádné takové změně nedošlo. Žalovaný si obstaral aktuální informace o zemi původu (informace Ministerstva vnitra „Uzbekistán, Bezpečnostní a politická situace v zemi“ ze dne 22. 5. 2020 a informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 7. 3. 2019). Z první informace vyplývá, že uzbecké zákony poskytují svobodu vnitřního pohybu, zahraničního cestování, emigrace a repatriace. Z druhé zprávy plyne, že dle legislativy neúspěšným žadatelům o mezinárodní ochranu žádný postih ani nebezpečí nehrozí, mohou očekávat pouze problémy s vydáním nového cestovního pasu (informace uvádí případ občana, který na vydání nového pasu čekal 8 měsíců).
20. Informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 19. 5. 2020, na kterou odkazuje žalobce v žalobě, se ve správním spise nenachází, odůvodnění napadeného rozhodnutí se o ni neopírá, a ani žalobce ji k žalobě nepřiložil. Ani z citace této zprávy, že *„uzbecké státní orgány se v zahraničí snaží zjistit případy svých občanů v souvislosti s jejich případným podáním žádosti o mezinárodní ochranu“*, i kdyby se daná pasáž ve zprávě skutečně nacházela, neosvědčuje, že by v zemi původu došlo od podání první žádosti k jakékoliv změně, tím méně změně tak intenzivní, že by nově založila hrozbu skutečného nebezpečí vážné újmy ve smyslu zákona o azylu pro občany, kteří v zahraničí požádali o mezinárodní ochranu. I dle stavu ke dni rozhodnutí o první žádosti byl Uzbekistán autoritářským státem, v němž jsou občané oproti standardům liberální demokracie sledováni bedlivěji. Z informací o zemi původu naopak vyplývá, že obecně v Uzbekistánu

dochází k uvolňování poměrů (třebaže značně pozvolnému a nadále platí za autoritářský stát). Skutečnost, že by žalobci pouze v důsledku podání žádosti o mezinárodní ochranu hrozil v případě návratu několikaletý trest odnětí svobody, je na základě shromážděných informací v řízení o obou žádostech v podstatě vyloučena.

21. Informace Human Rights Watch, na níž žalobce v žalobě odkazuje, se vyjadřuje výhradně k situaci vězněných osob a perzekuci osob či organizací kritických k vládnoucímu režimu. Jakkoliv nesnadnou situaci kritiků uzbecké vlády nelze v žádném případě zlehčovat, žalobce sám se vůči vládě kriticky nevymezuje a žádných politických aktivit se neúčastnil. Citované pasáže zprávy se proto netýkají situace žalobce a krajský soud z tohoto důvodu ani nepovažoval za účelné provádět jimi důkaz.
22. Krajský soud s ohledem na vše výše uvedené dospěl k závěru, že žalobce neuvedl v opakované žádosti žádné nové důvody či skutečnosti ve smyslu citovaných ustanovení zákona o azylu a žalovaný se také dostatečně zabýval otázkou případné změny situace v zemi původu v mezidobí od rozhodnutí o první žádosti. Žalobní námitky proto neshledal důvodnými.

V. Závěr a náklady řízení

23. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s.
24. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 15. prosince 2021

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce